

Motion till riksdagen

1989/90:Ub325

av Björn Samuelson m.fl. (vpk)

Försök med treårig energiteknisk linje i gymnasieskolan

I motionen föreslår vpk att den treåriga energitekniska linjen ersätter den tvååriga Du-linjen (Drift- och underhållstekniska) med start 1990/91, enligt försöksläroplan framtagen av skolöverstyrelsens preliminära läroplansgrupp, PLG4.

Den ökade tekniknivån i olika industribranscher har medfört förändrade kompetenskrav för de flesta personalkategorier. Inte minst gäller detta jobben på "verkstadsgolvet".

Fackens mångåriga kamp för att förbättra arbetsmiljön, få bort farliga och monotona arbetsuppgifter samt att ge den enskilde arbetaren ett mera meningsfullt, ansvarsfullt och omväxlande arbetsinnehåll, ställer nya krav på utbildningssystemet.

Ett tredje skäl till förändrat arbetsinnehåll och arbetsorganisation är att ungdomar idag har utvecklade anspråk på arbete och personlig utveckling. Man kan tolka detta som att skolan har lyckats i sin målsättning att bl.a. fostra till självständighet och kritiskt tänkande.

De skäl vi nu angivit borde tvinga industrin till att förändra och förbättra arbetsmiljö, arbetsinnehåll och arbetsorganisation. Det är helt enkelt ett överlevnadsvillkor för industrin. Inom skilda branscher pågår idag en utveckling ifråga om operativa arbeten mot ett bredare arbetsinnehåll och ansvar. Framtidens industriarbete kommer att kräva kunskaper på systemnivå, kunskaper om datateknik, ekonomi, kvalitet, administration m.m. förutom tekniska kunskaper. Analyser och framtidsstudier i frågan visar att den grundutbildning som krävs för framtidens industriarbete måste innehålla stor andel teoretiska ämnen och grundläggande studier i tekniska ämnen.

Gymnasieskolans yrkeslinjer har haft svårigheter med att anpassa utbildningsinnehållet till dessa nya krav. Vissa linjer kan till och med anses hopplost föråldrade. De tekniska yrkeslinjerna i dagens gymnasieskola kan avseende teoretiska inslag grovt indelas i tre inriktningar:

TN = Teknisk/naturvetenskaplig (T-linjen)

TL = Teknisk/laborativ (2-årig Te och Du-linjen)

TI = Teknisk/industriell (Övriga 2-åriga yrkeslinjer)

"ÖGY"-reformen syftar till att modernisera och anpassa utbildningarna till var tids behov. Förnyelsen innebär bl.a. en viss ökning av inslagen av allmänna ämnen i undervisningen för linjerna inom TI-sektorn. Från bl.a. branschintressen hävdas att flera utbildningslinjer borde anpassas till TL-ni-

vän. Försöken inom ÖGY omfattar idag TI-linjer. Ingen utbildning inom TL-sektorn omfattas ännu av försöken.

Mot. 1989/90
Ub325

Du-linjen (drift- och underhållsteknisk linje) är en relativt ung utbildning som startades 1978 och sedan gradvis fram till 1985 byggts ut med flera inriktningar. Den omfattar nu fyra grenar med tio profileringar. Utbildningarna syftar till drift- och underhållstekniskt arbete inom kraft och värme, fastighet, vatten och avlopp, kyl och värmepump-, eldistribution-, vattenkraft-, fartygs- och industriteknik. Grenen industriteknik är inriktad mot arbete i avancerade och datorstyrda produktionskompetenser inom verkstadsindustrin.

Du-linjen karaktäriseras av stor andel allmänna ämnen, bred el-mekanisk utbildning, systemteknik- generalistkunskaper. Du-linjen är den enda av de tvååriga linjerna som har en direkt anknytning till högskoleutbildningar: driftteknikerlinjen (80 p), maskintekniker- och styrmanslinjen.

Genom en successiv modernisering av innehållet i Du-linjens kurser har i vissa ämnen en stor stoffträngsel uppstått. Det är därför viktigt att utbildningen förlängs med ett år.

Skolöverstyrelsen tillsatte 1986 en preliminär läroplansgrupp, PLG4, för att utreda och skapa förutsättningar för en treårig Du-linje. Läroplansgruppen har med hjälp av utredare och ämnesexperter tagit fram behovsanalyser m.m. samt upprättat tim- och kursplaner. En försöksläroplan för en treårig energiteknisk linje (f.d. Du-linjen) har tagits fram av SÖ. Förberedelsearbetet har kommit långt. Information om arbetet har getts till "Du"-skolorna i landet, lärare och skolledare är förberedda på försöksstart ht 90. Förutsättningarna för en treårig energiteknisk linje är goda. Vi menar att det är av vikt bl.a. för en objektiv utvärdering inför gymnasiereformen att försöksverksamheten med treårig energiteknisk linje kommer igång så snart som möjligt. På detta sätt skulle erfarenhet också vinnas från TL-sektorn vad gäller treårig utbildningslängd. Det skulle också vara det enda försöket som sker inom energi-, drift- och underhållsteknik. Områden som är strategiskt viktiga för framtiden.

Enligt SÖ:s beräkningar är försöket kostnadsneutralt mot den nuvarande Du-linjen under åk 1 o 2. Ingen extra utgift för laboratorieutrustning behövs. Vi finner alltså att alla förutsättningar för att snabbt starta upp försöksverksamheten finns. Denna verksamhet bör starta redan höstterminen 1990.

Hemställan

Mot. 1989/90

Ub325

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att försök med treårig energiteknisk linje i gymnasieskolan skall startas läsåret 1990/91.

Stockholm den 25 januari 1990

Björn Samuelson (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Elisabeth Persson (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)

Lars Bäckström (vpk)